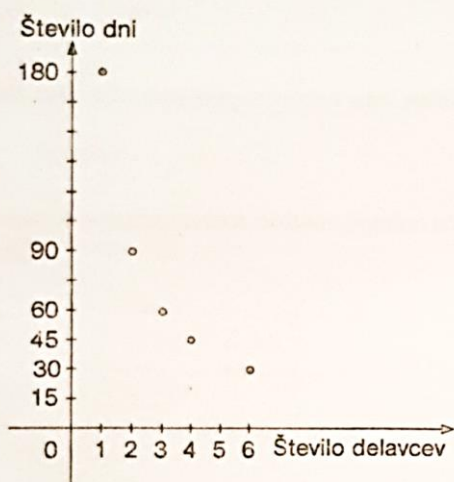

Učenci, če imate možnost delovni list natisnite in ga prilepite v zvezek. V kolikor te možnosti nimate, pa vas prosim, da poleg odgovorov na vprašanja v zvezek prepisete tudi navodila nalog.

GRAF OBRATNEGA SORAZMERJA

1. Zidarsko delo bi šest delavcev opravilo v 30 dneh. Iz grafa ugotovi:

- v koliko dneh bi isto delo opravil en delavec in v koliko dneh štirje delavci, če delajo enako hitro,
- koliko delavcev bi isto delo opravilo v 60 dneh in koliko delavcev v 90 dneh, če delajo enako hitro.

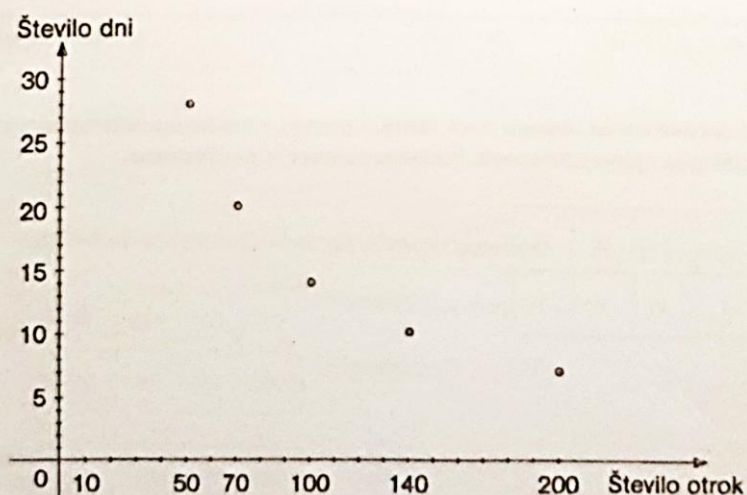

Odg.: a)

b)

2. Občina je prispevala finančna sredstva za letovanje 100 otrok za 14 dni. Iz grafa ugotovi:

- koliko otrok bi letovalo 10 dni oziroma 28 dni pri enaki količini finančnih sredstev,
- koliko dni bi letovalo 70 otrok in koliko dni 200 otrok.

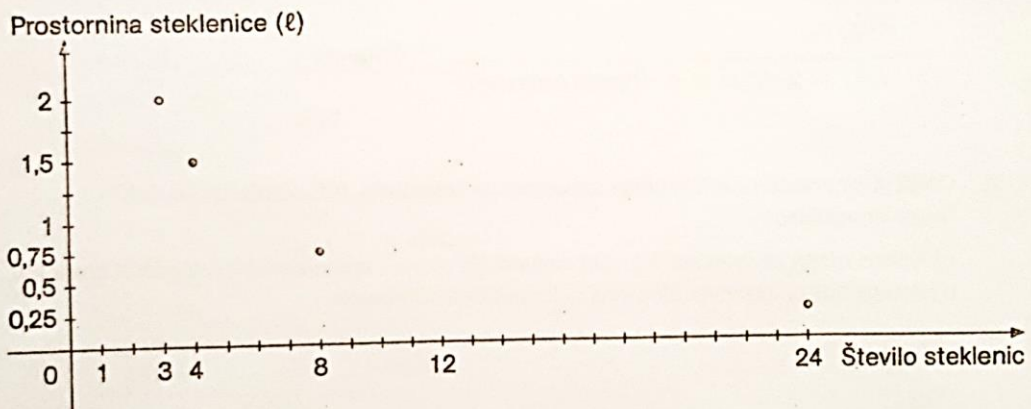

Odg.: a)

b)

3. Enako količino soka pretočimo v različno velike steklenice. Z grafa odčitaj:

- kolikšna je celotna količina soka, ki ga želimo pretočiti,
- koliko enakih steklenic potrebujemo, če je prostornina steklenice 1,5 litra,
- koliko enakih steklenic bi potrebovali, če je prostornina steklenice 0,25 litra,
- kolikšna je prostornina vsake steklenice, če s sokom napolnimo 12 enakih steklenic,
- kolikšna je prostornina steklenice, če celotno količino soka pretočimo v osem enakih steklenic.

4. V koordinatni sistem nariši urejene pare števil. Ugotovi, v kakšnem odnosu sta količini x in y , ter nariši graf njune odvisnosti. Podatke preberi iz preglednice.

x	1	2	4	8	16
y	16	8	4	2	1

Premo in obratno sorazmerje

3. Izpolni preglednice, če sta spremenljivki x in y obratno sorazmerni. Zapiši enačbo obratnega sorazmerja in zapiši ugotovitev.

x – neodvisna spremenljivka y – odvisna spremenljivka $k = x \cdot y$

a)

x	1	3	4		
y	24			12	2,4
k					

Enačba:

b)

x			7	14	1
y	2	4	28		
k					

Enačba:

c)

x	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{8}$		
y	$\frac{5}{8}$			5	$\frac{5}{4}$
k					

Enačba:

Ugotovitev:

4. Ugotovi, ali gre za premo ali za obratno sorazmerje. Zapiši enačbo sorazmerja.

a)

x	24	48	12
y	6	12	3

Vrsta sorazmerja:
Enačba:

a)

x	12	6	24
y	4	8	2

Vrsta sorazmerja:
Enačba:

5. V šolski kuhinji pripravljajo sendviče za 285 učencev. V vsakem sendviču je 4 dag salame. Koliko sendvičev lahko pripravijo z enako količino salame, če dajo v vsak sendvič po 6 dag salame?

BESEDILNE NALOGE - PREMO IN OBRATNO SORAZMERJE

Naloge prepisi v zvezek. Najprej ugotovi, za katero vrsto sorazmerja gre in to zapiši z rdečo pri vsaki nalogi. Nato nalogo reši s pomočjo sorazmerja.

1. Lani smo za kosilo plačali mesečno 64 €, letos pa se je podražilo za 5 %. Kolikšna je nova mesečna cena?
2. Bazen napolnimo v 5 urah po 4 ceveh z enako zmogljivostjo.
Ali bi bil bazen poln v enem dnevu, če polnimo samo z eno cevjo?
Koliko enakih cevi bi bilo potrebno, da bi bil bazen poln v dveh urah?
3. 1,7 metrov dolg kos kovinske palice ima maso 0,765 kg. Odžagamo ji kos dolg 1 m.
Kolikšno maso ima in kolikšno maso ima ostanek?
4. Športno društvo, ki ima 52 članov, je najelo za rekreacijo telovadnico. Če bi se rekreacije udeležili vsi, bi plačal vsak 15 €. Izračunaj, koliko je moral plačati vsak, če je rekreacijo obiskovalo 40 članov.
5. Avtomobil na 180 km dolgi poti porabi 12 litrov bencina. Koliko litrov bencina porabi za 240 km dolgo pot, če je hitrost vožnje enakomerna?
6. Če stojim na ravni podlagi, veliki 4 dm², je tlak v ploskvi pod podplati 240 kPa. Kolikšen je tlak pri isti teži, če stojim na smučeh s površino 32 dm² ?
7. V krogu s polmerom 5 cm je narisana 9 cm dolga tetiva. Kako dolga je tetiva v krogu s polmerom 8 cm pri enako velikem središčnem kotu?
8. Dan pred praznikom so bili na cesti zastoji. Za pot je Miha potreboval 4 ure, ker je vozil z enakomerno hitrostjo 45 km/h.
Kolikšen bi bil čas vožnje, če bi vozil s hitrostjo 60 km/h?
Kakšna bi bila njegova hitrost, če bi za isto pot potreboval le dve uri?

REŠITVE:

1. PREMO sorazmerje: $x = 3,20 \text{ €}$ $64 + 3,20 = 67,20 \text{ €}$
O: Nova mesečna cena je 67,20 €.

2. OBRATNO sorazmerje:
a) $k = 5 \cdot 4 = 20 \text{ ur}$, DA
b) $x = 10 \text{ cevi}$

O: Potrebno bi bilo 10 enakih cevi.

3. PREMO sorazmerje: $x = 0,45 \text{ kg}$
O: Kos ima maso $0,45 \text{ kg}$, ostanek pa $0,315 \text{ kg}$.

4. OBRATNO sorazmerje: $x = 19,50 \text{ €}$
O: Vsak od 40 članov bi plačal $19,50 \text{ €}$.

5. PREMO sorazmerje: $x = 16 \text{ l}$
O: Porabi 16 litrov bencina.

6. OBRATNO sorazmerje: $x = 30 \text{ kPa}$
O: Tlak pod smučmi je 30 kPa .

7. PREMO sorazmerje: $x = 14,4 \text{ cm}$
O: Tetiva meri $14,4 \text{ cm}$.

8. OBRATNO sorazmerje:
a) $x = 3 \text{ ure}$
b) $x = 90 \text{ km/h}$